

ДОНЧО ЦОНЧЕВ
БЯЛОТО КУЧЕ

chitanka.info

Ако ви кажа, че към края на май през шейсет и девета година от Витоша слязоха вълци и удушиха в село Боснек единайсет овце, не знам какво ще си помислите. Впрочем сецам се, вие ще си помислите горе-долу това, което си помислих и аз, когато на мене ми казаха. Викам си: тия дяволи пак нещо искат да ме будалкат.

Обаче се оказа истина.

Вълците нападнали кошарата през нощта и изкормили единайсет овце. Осем натръшкали по земята, а другите три — на дебелия врат и в шубраците.

Какво стана нататък? Овчарите сутринта виждат цялата работа, явяват се пред пълномощника, той веднага звъни в Даскалово, от Даскалово веднага звънят в София и ето как на другата нощ седем души ловци направихме в Боснек хайка.

Село Боснек е зад Витоша, само на четиридесет километра от София. Пристигнахме бързо. Заведоха ни на мястото. Всеки залегна на поста си.

Както и предполагаме, дежурството ни беше на вятъра. Всеки сериозен ловец знае — както и всеки от по-опитните овчари, — че вълкът, особено лете, почти никога не повтаря своите нападения. Разбира се, на сутринта никой не съжеляваше — нощта в шубраците около Струма беше чудесна.

А най-приятните часове започнаха с утрото, когато хубаво видяхме къде се намираме. Да кажа първо за себе си: десет години съм обикалял по всичките къшета на българските планини и гори — просто такава ми беше професията. Случи ми се да поскитам из руските лесове и по чукарите на Пинт и Олимп. По Алпите, Карпатите и по онези прочути острови Адалар. Но по-хубаво място от тази малка долинка зад Витоша никъде не съм виждал. Обърнеш се наляво — смръщени, голи, незабравими скали. Погледнеш надясно — луди, зелени, безкрайни гори. Дигнеш главата нагоре — снежният гръб на Селимица. А Струма — бистра и ледена — все си приказва нещо в краката ти и все бърза надолу. Мислиш си, тук има по малко от острата хубост на Алпите и от щърбавия малоазийски пейзаж, та даже и от нямото величие на снежния северен лес. На всичкото отгоре в закътаната долина на реката се зеленят южнобългарските тлъсти ливади, намират се заветни припеци, постлани с шир, киселец и цветя. Растат големи клонести сливи, ябълки, круши и мушмули.

След закуската в десет часа ние се пръснахме. Някои от ловците направо си тръгнаха, други поеха към язовира. Аз дадох моята пушка на брат ми, да я свали надолу с колата, и реших да остана по къра. Нямах бърза работа днес — щях да се разходя ей тъй, да набера киселец за чорба и после да се прибера с автобуса.

Вървах си полека надолу по Струма и се заглеждах в гъстата растителност, изплетена от клони и повет. От буйни миризливи билки и от жилави диви лози. Завирах се в непроходими дерета, тъмни като истинска джунгла, където векове се въдеха сърни и елени. Язовци, зайци, лисици. Диви свини, гривеци и фазани. Не ми се искаше да свършва този ден, но ето че слънцето вече увисна зад хоризонта и полекичка се наду — зачервено.

Тръгнах и аз към шосето, да чакам някакъв автобус.

На първата полянка над реката имаше стадо овце. Един овчар водеше това стадо отпред, а друг седеше на земята с три тенекиени гюма. Две големи и рунтави кучета бяха изплезили езици наблизко — едното беше черно, а другото — бяло.

— Здравсти, земляк — реших да спра при овчаря. — Как е работата?

— Здравсти, здравсти! Па що, работата си е работа. Не е като лежачката.

Той се усмихна. Аз седнах при него.

— Вода ли носиш в тия гюмове?

— Тц. Само у реката че ги разладим. Оти ако са топли, млекото че прокисне.

— Вярно, времето вече си е горещо.

— Оно и времето си е горещо, ама и млекото ич не е ладно.

Вечер като ги измуземе — врело е!

— Сутрин и вечер ли ги доиш?

— Па иначе как?

— И колко горе-долу са всичките? Имат ли триста?

— Па тебе да са толко.

— Стотина литра сигур събираш на ден?

— Днеска сто, утре сто и десет, те така.

— Значи триста овце по два пъти на ден ги доиш. И всеки ден.

Откъде пръсти за толкова работа бе, човече!

— Е, па иначе как?

— Поне кротки ли са, докато ги доиш?

— Па някои са кротки. Ама има една — че се сдере да рипа, кога я пребараш. Со се столо че те степа на земята! И у котело три пъти че завре ногата...

Извадих цигари, почерпих го и запалихме.

— Ама тия песове са страшни. Същински вълци!

— Тие ли? Тие цета не са цета, да ти кажем. Они са бетер мачки.

— Ааа... Щом си им турил синджири на шиите...

Черното куче лежеше по-настрана; то се надигна и се отдалечи още. Бялото си остана, където си беше.

— Тие синджире съм ги турил, оти на них требе да има по клечка.

— Защо им е клечката?

— Оти ако нема клечка, оно че далдисва по зайците.

— Тоя белият сигурно сам си е свалил клечката. Да не му се мотае.

— Па он друга работа нема.

— Как се казва?

— Сашо.

Като си чу името, кучето мръдна опашка и наведе глава напред.

— Страшен пес е тоя Сашо, не ми разправяй ти. Вълците пред него са като палета!

— Мани го бре! Кога види вуко, оно че се нагньете у колибата при мене! А вуци си има. Не е като да нема. Завчера боснечане...

Овчарят ми разказа подробно не само случката с вълците в село Боснек, но даже и за това, как идвали ловци „софияне“ и как нищо не могли да направят, защото според него те си носели мезетата и ракията, изкарали са му един моабет вечерта и после сладко са си заспали. Накрая заключи за тези ловци софияне:

— Требе и они да са били такива... като моите цета.

— Сигурно — викам. — Ама те, вълците, и без това скоро няма да дойдат. Пък и да дойдат, какво толкоз? Ще сдавят седем-осем овце, голяма работа!

— Он че сдави пет, вуко, па петдесет че се нагньетаю у търнако. Оди после ги найди, да си пропцуеш и младините, и старините... Цета требе за вуко, цета!... Ама сега нема цета.

— Аз така като ги гледам тия твоите псета, виждат ми се лъвове, съвсем сериозно.

— Тц. Нема сега цета. Ей го, кога беше, тамо лежат еленьете, тия, наште цета, минаваю прокуй нъега и ич нече да лавне. У лебо сè гледа. И у помията.

Аз се засмях, шопът продължи замечтано:

— Ярловчане имат цета. Нашите са се помяре. Они, ярловските цета, са бетер глистави вуци. С таквие шипльове на гръдите. И мечката от них бега! Па са и учени, тие ярловски цета — нема на човек да далдисва.

— Добре де, защо ярловските ги бива, а пък твоите не струват?

— Тие, нашите цета, са скопени.

— Така ли? Че защо?

— Па да не одат по бесовица.

— Аха... Е, може тогаз... Но вие сте сгрешили, като сте ги скопили.

— Па я не сам ги скопил, они такива си беа... Тоа, чернио, пò си го бива. Сигур ножчето не го е фанало как требе. Он сè настрана оди. Ама Сашо е...

Шопът извика два пъти: „Сашо, Сашка!“, и бялото куче пропълзя съвсем близо до нас. Галейки го нежно, моят нов познат продължи:

— Тие, наште цета, са сè помяре. Наместо у гората окото му се у торбата.

— Ами вземи, че ги разкарай, щом са такива.

— Що каза?

— Разкарай ги, викам. Махай ги, щом не са зли.

— Па оти че ги манем?

— Нали сам казваш, че не ги бива? Вземи си от ония, ярловските, щом са толкова зли и научени.

— А тоа?

— Кой!

— Те тоа. Нашио Сашо.

— Ами застреляй го. Разкарай го. Дай аз ще ти го застрелям.

Шопът ме погледна извънредно учуден. Голямата му уста си остана отворена и той много дълго ме зяпа със светлите си очи.

— Баджанак — каза най-сетне, — тури на едното блюдо на кантаро сите ярловски цета, а на другото те тоа, нашио Сашо, па них

сите ги пиши фр̀кна̀ле! Да се мочам аз на ярловските цета!

Той пак почна да гали бялото куче, после го плесна по дебелията шия и спеченото му лице постепенно си върна хубавата бавна усмивка.

— Защо не му сложиш пак клечката на синджира?

— Па снощи се опитах да му вържем, ама не дава. Че ми одере ръцете.

Сашо най-гальовно триеше муцуна в ръцете на своя стопанин.

— Он за клечката е много ербап. Ама види ли вуко...

Посмяхме се още малко, хвърлихме угарките и аз станах. Кучето се сепна от движението ми и избяга малко встрани.

— Хайде, приятна ти работа. Аз полека-лека ще се прибирам. Дали ще мога да хвана някакъв автобус?

— Па рейсове има. И коли на върволяк минаваю. Сега е лесно.

— Да... Хайде, довиждане!

— Всичко най-хубаво!

Овчарят стана. Вързани на синджири, тенекиените гюмове издрънчаха.

— Па кога ти случи, отбий се на къшлата млеко да пиеш. Оно си е убаво, пресно, направо от цицката.

Както си бях тръгнал, поклатих глава и му магнах с ръка още веднъж. Той извика на кучето:

— Сашо!... Ей, Сашка!

Спрях се до един орех и се заслушах в гласа му.

— Саше, Саше... Сашок!...

Белият пес отиде при него и се потърка в краката му. Опашката му пъргаво се въртеше в знак на смъртна вярност и неизказана нежност. Аз продължих към шосето.

... Колко време мина оттогава, и все тъй виждам този овчар: застанал там, на ръба на поляната, с трите двайсетлитрови гюма на рамо. Едната му ръка крепи тези гюмове, а другата унесено и бавно гали белия пес. Всъщност той цял час го беше ругал и беше ми говорил все против него — изброи ми всичките му недостатъци и нито едно от достойнствата, — но когато си останаха отново сами, тяхната взаимна любов дълбоко ме порази. Любов безкрайна и силна — като напирещото зелено в листата. Невидима и безусловна — като замайващия въздух на планината.

И оттогава насам все по-често си мисля: може би някъде по света има много красиви места. Сигурно има. По-хубави и по-дивни от тази моя долинка зад Витоша, която доскоро и не бях виждал.

Но всичките тези места и всичките им най-големи прелести за мене всъщност струват точно толкова, колкото онези ярловски кучета — учените и злите, — сравнени с кроткия бял пес на овчаря.

Дойде ли работата до блюдо — шопът го каза чудесно: „Них ги пиши фръкнале...“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.